

Kutatási tárgykörök

ROVATREND

a történelemtanár-továbbképzésünk tanrendje alapján

I. A történelemkutatás módszertana.

1. Régészet.

- a. Ásatási tudnivalók, az ásatásig vezető út, ásatás.
- b. Temetőfeltárás, telepfeltárás.
- c. Leletgyűjtés kezelése, helyszínen maradó leletek.
- d. Restaurálás, meghatározás, leírás, tudományos közlés.
- e. Raktározás, kiállítás.
- f. Középkori várak, települések, temetők.

2. Őstörténet.

- a. Őstörténeti kronológia.
- b. Kőkorszaki tárgyi leletek, azokból levonható következtetések.
- c. Keleti Mediterráneum hatása.
- d. A fémfeldolgozásra utaló leletek.
- e. Rézkor, bronzkor, vaskor a Kárpát-medencében.
- f. Preszkíta-kori lakosság nyomai.
- g. Szkíta kor.
- h. Kelta kor.
- i. Római hódítás kora.
- j. A keleti lovas népek megjelenése, a lovas műveltség.
- k. A tenger és a pusztai népek.
- l. Őstörténeti fogalmak.
- m. Bevezetés a magyar népzene és a magyar őstörténet összefüggéseibe.
- n. Őstörténeti szintézis.

3. Családtörténet.

- a. Az etnikai közösségek keletkezése.
- b. A rasszok.
- c. A protokulturális tömörülés: a horda.
- d. Család, nemzetség, kisebbség, nemzeti közösség.
- e. Népepszámlálás a törzsi szervezetben.
- f. Családok és nagycsaládok.
- g. Nemzet-előtti etnikai közösségek–nemzetség, törzs.
- h. Uralkodó családok – dinasztikus szerepben.
- i. Az Arszakida—Makedón, Arszakida—Árpád-házi kapcsolat példája.
- j. A nemzet mint kulturális közösség.
- k. A nemzeti jellem és arculat.
- l. A nemzet mint küldetésközösség.

4. Embertan (antropológia).

- a. Egy adott terület lakóinak embertani vizsgálata.
- b. A magyarság főbb embertani jellegei.
- c. A rasszok szerinti elkülöníthetőség.
- d. A magyarság keleti elemeinek embertani képe.
- e. Az előfordulás gyakoriságából levonható következtetések.
- f. Az adott őslakosságra vonatkozó következtetés lehetőségei.
- g. Kisebb eltérések a magyaroknál tájegységenként és néprajzi egységenként.

5. Régészeti növénytan (archeobotanika).

- a. Régészeti feltárás során előkerült növényi maradványokból,
- b. kőületi lenyomatokból,
- c. ábrázolásokból levonható következtetések,
- d. az adott korban éltekre vonatkozóan,
- e. elsődlegesen a költözésre, helyváltoztatásra utaló adatokkal.

6. Régészeti örökléstan (archeogenetika).

- a. A feltárt emberi maradványok kora, tagozódása,
- b. típusai, ezek kapcsolatrendszere.
- c. A területi elhelyezkedésből levonható következtetések.
- d. A vércsoportra vonatkozó vizsgálati lehetőségek.
- e. Génkutatás.
- f. Emberi maradványok rasszra, etnikumra, származásra utalásai.

7. Történeti ábratan (archeoiikonográfia).

- a. Az emberábrázolások típusai a legkorábbi időtől kezdve.
- b. A felismerhető embertípusok.
- c. A felismerhető tevékenység.
- d. Az egykori életmódra vonatkozóan levonható következtetések.

8. Történeti földrajz (pl. rétegzett térképek).

9. Zenei történet.

- a. Az archaikus zenei rétegek kutatása.
- b. Különböző népzenei összehasonlító vizsgálata.
- c. Zenei anyanyelvek és rokonságok.
- d. Hangszerek keletkezése és története.

10. Írott források, írástörténet.

- a. A történeti ideográfikus összehasonlító jeltörténeti kutatás módszere és történeti háttere.
- b. Írástörténeti kutatások eredményeinek hasznosítása a történelemkutatásban: régmúltunk írásjelekben.
- c. Magyar nyelvemlékek.
- e. Legendák, mondák ősi ismeretei.
- f. Ami a krónikából megmaradt.
- g. Rovásírásos nyelvemlékek.
- h. Keleti, főleg bizánci és arab források.
- i. Nyugati, főleg germán évkönyvek adatai.
- j. Újabban feltárt kútfők: kínai, ujjur, oguz krónikák és társaik.

II. Magyar őstörténet kutatás.

11. A nyelvtudomány és a magyar őstörténet.

- a. Szkíta–hun–avar–magyar vonulat a Kárpát-medencei leletekben.
- b. A Kárpát-medence egyéb népei.
- c. Az előző hazákban az előmagyarokkal élt népek.

- d. A magyar nyelv alapszóincse.
- e. A jövevényszavak és átadott szavak jellege.
- f. A jövevényszavak.
- g. A magyar nyelvemlékek származási tanúsága.
- h. Nyelvünk nyugati kapcsolatai.

12. A régészet és a magyar őstörténet.

- a. A keleti magyar előnépek vonulása tárgyi emlékeinek jellege.
- b. A Kárpát-medencei szkíta, hun, avar és magyar leletek.
- c. Az Árpád-kori település és a korábbi avar szállások.
- d. A törés nélküli együttlélés régészeti bizonyítékai.

13. Az embertan és a magyar őstörténet.

- a. Kárpát-medencei népségek embertani képe a honfoglalás korában: a magyaroknál, meghódolt népeknél, az Árpád-kori katonai segédnépeknél, későavarak továbbélése a honfoglalásig és magyarrá válásuk.
- b. A rasszok aránya a honfoglalóknál, az Árpád-korban és a mai magyaroknál.
- c. A magyar őslakosság összetételére vonatkozóan levonható következtetések.

14. A néprajz és a magyar őstörténet.

- a. A régészet által feltárt tárgyak egybevetése az ábrázoltakkal.
- b. A régészet által feltárt tárgyak egybevetése a továbbélőkkel.
- c. Az együtt élő és a szomszédos népek viseletei, települési, temetési munkájából és egyéb műveltségi jellemzőiből levonható következtetések.

15. A finnugor elmélet érvrendszere.

- a. Előzmények: Grimm testvérek, Sajnovics stb.
- b. A magyar és a finn nyelv szerkezeti hasonlóságainak rokonítása.
- c. Következtetés egy ősi finnugor korszakra és a közös finnugor őshazára.
- d. A halászó-vadászó nép feltételezése.
- e. A pásztorkodásra való áttérésről következtetett ugor kiválás.
- f. Bizonyos szomszéd türk népek hatásának elismerése.
- g. A több évszázados feltételezett népi érintkezések.
- h. A több évszázados feltételezett népi szókincs átvételek.
- i. Több korábbi őshaza és a Magna Hungaria feltételezése.
- j. Továbbköltözés, leválások feltételezése; a baskíriai magyarok.
- k. Nyelvazonlóságból eredetre való következtetés.
- l. Szókincs-gyapodásból eseménysorozatra való következtetés.

16. A sumer-magyar rokonság elmélete.

- a. Nyelvi hagyományok összevetése.
- b. Szimbolikus, kultikus hagyományok egybevetése.
- c. Jogi intézményi párhuzamok.
- d. Mondák.

17. A szkíta őstörténet öröksége.

- a. Tatárlaka és Tordos öröksége.
- b. A szkíta föld a Kis-Kárpátoktól Közép-Ázsiáig és az Arab-öböl.
- c. A szkíták tagozódása és történelme.
- d. A szkíták történelmi szerepe és jelentősége.
- e. A szkíta műveltség és kultúra.
- f. A szarmaták.
- g. A dákok és a pártusok (hunok).

18. A hun őstörténet öröksége.

- a. Dákok és pártusok.
- b. Hun honfoglalás.

- c. A Hun Birodalom és Kárpát-medencei központja.
- d. Atila világtörténelmi tettei.
- e. A hunok utódállamai.

19. Az avar korszak öröksége.

- a. Az avar honfoglalás.
- b. Avar birodalom az Inntól a Volgáig.
- c. Az onogur honfoglalás előmagyarokkal.
- d. A lovas műveltség rokon vonásai.
- e. Az avarok közép-európai szerepe.
- f. A frank támadások következményei.

20. Az ősi magyar állam.

- a. Szakrális hagyományok.
- b. A pártus állam és a kaukázusi államok hagyományai.
- c. A hun–avar–magyar állami jogfolytonosság.
- d. Egyéb jogi hagyományok és intézmények.
- e. Szimbolikai és írásbeliségi hagyományok.
- f. A képviseleten alapuló országgyűlés.

III. Középkori és újkori történelmünk.

21. Magyarország és a több honfoglalás.

- a. A Kárpát-medence korai kedvező lakhatási körülményei.
- b. A tatárlakai, tordosi ékírásos leletek bizonyossága.
- c. A lovasnépek életformája.
- d. Kelták, szkíták, szarmaták, hunok, avarok a Kárpát-medencében.
- e. Írásos források e térség lakóiról.
- f. Magyar-rokon, előmagyar népek megjelenése az írott forrásokban.
- g. A 670 körüli honfoglalás valószínűsége.
- h. A 895. évi honfoglalás és előzményei.
- i. A Kárpát-medence természeti képe a honfoglalás (895) és az államalapítás korában.
- j. Antropogén tájformálás a Kárpát-medencében (895-1920).
- k. A Kárpát-medence népessége és az etnikai térszerkezet változásai (895-1920).
- l. A magyar településhálózat kialakulása és fejlődése a 10. századtól 1920-ig a Kárpát-medence feudális-kori földrajzi munkamegosztása (régiók és interregionális kapcsolatok).
- m. A magyar mező- és erdőgazdálkodás történeti földrajza 1920-ig.
- n. A magyar ipar történeti földrajza.
- o. A Kárpát-medence közlekedésföldrajza (az Árpád-kortól 1920-ig).
- p. A középkori magyar tengeri hatalom.

22. A magyar könnyűlovasság.

- a. A lovas népek műveltsége.
- b. Lótenyésztés, a lovaglás tudománya, a kengyel szerepe.
- c. A magyar íj és nyíl, egyéb, a magyarokra jellemző fegyverek.
- d. A könnyűlovas harcéljárás sajátosságai, szembesítés a nehézlovassággal.
- e. A magyar könnyűlovasság a 9., 10. században.
- f. A magyar honfoglalók hadművészete.
- g. A lovaskultúra kérdései.

23. Középkori hadjárataink.

- a. Honfoglalás előtti felderítések és a 898-900. évi itáliai hadjárat.

- b. Hadjáratok keleti frank vagy morva szövetségben.
- c. Dél-európai hadjáratok Arnulf keleti frank császár szövetségében.
- d. Nyugat-európai hadjáratok Berengár itáliai király szövetségeseként.
- e. A magyar–német szövetségváltás és a 907. évi német támadás.
- f. A honfoglalás vitás kérdései, bolgár–besenyő támadás(?).
- g. A 907-es frank támadás, visszaverése és következményei.
- h. Hadjáratok keleten Bizánc ellen.
- i. A német és a bizánci adófizettetés.
- j. Adómegtagadásból fakadó büntetőhadjáratok.
- k. Géza fejedelemsége, Quedlinburg.
- l. A honfoglalás (895) mint hadjárat.

24. Szent István és a Szent (Megszentelt) Korona.

- a. Szent István, az államszervező,
- b. az egyházszervező,
- c. a jogalkotó,
- d. az országépítő,
- e. egyénisége a legendák és a krónikák világában,
- f. a róla kialakított téves kép gyökerei,
- g. Szent István, a római egyház szentje.

25. A középkori magyar állam.

- a. A nagyfejedelemség korának állama.
- b. Az Árpád-házi királyi magyar állam.
- c. Az Anjou-korszak állami élete.
- d. Zsigmond korának nézetei.
- e. A tatárdúlás és a közeledő török támadás hatása.

26. Mátyás magyar reneszánsza.

- a. A magyar ősiség megújulása.
- b. A lappangó hagyományok felelevenítése.
- c. Újjáéledő szimbólumok és rovásírás.
- d. A reneszánsz társadalmi gyökerei.
- e. Mezővárosok és árutermelés.
- f. A magyar szabad királyi városok 15. századi fénykora az európai várostípus. A nyugat-európai városi fejlődés és társadalmi mobilitás.
- g. A török és a sikeres hadjáratok. A magyar kettős végvárrendszer kiépítése. (Luxemburgi Zsigmond kezdte meg, Mátyás folytatta.)

27. Dózsa György ideológiája.

- a. A keresztes hadjáratok és ideológiája.
- b. Bakócz Tamás szerepe.
- c. Magyar keresztes hadjárat meghirdetése.
- d. Huszitizmus és más eszmei háttér; a ferencesek társadalmi ellenzéki szerepe a magyar parasztháborúban és a reformáció hátterében.
- e. Nemzeti (paraszt) polgárháború a nemzeti királyságért.
- f. A főúri megtorlás formája és következményei.

28. A török hódoltság ellentmondásai.

- a. Az Oszmán-hódítás és hódítók a 15-16. században. (Hogyan vált a kis határmenti emirátusból a 16. század közepére 2,5 millió km²-nyi hatalmas birodalom?).
- b. Európai összefüggések és a szulejmáni ajánlat.
- c. A mohácsi csatavesztés háttere; az ellenfél, a lehetséges szövetségesek és a Magyar Királyság.

- d. A kettős királyválasztás következményei.
- e. A három részre szakadt ország jellemzői, a kondominium rendszere.
- f. A hosszú török hódoltság okai.
- g. Mi tartotta meg a magyarságot magyarnak a hosszú török uralom alatt?
- h. A török uralom mérlege.

29. A Habsburgok térnyerése és törekvései.

- a. A Habsburgok európai és magyarországi törekvései.
- b. A törökellenes felszabadító háború következményei.
- c. Habsburg ellenes szabadságharcok.
- d. A 18. századi magyar fejlődés.

30. A magyar felvilágosodás és polgárosodás.

- a. A német felvilágosult minták közvetítései Magyarországra.
- b. A nevelés reformjának hatásai.
- c. Mária Terézia testőrségének a tervezetthez ellentétes hatása.
- d. Reakciók a francia forradalomra.
- e. Szellemi bűvópatakok.

31. Az 1848-1849. évi polgári forradalom és szabadságharc.

- a. A törvényhozási és a közéleti reformok.
- b. Az országházon kívüli ellenzék forradalma.
- c. Az utolsó rendi országgyűlés döntései.
- d. Erdéllyel egyesített önálló polgári magyar állam.
- e. A reakció támadása a magyar megújulás ellen.
- f. A szabadságharc diadalai és bukása.

32. A kiegyezés és következményei.

- a. Habsburg megtorlás és önkényuralom.
- b. A magyar passzív ellenállás lehetőségei.
- c. A Habsburg-hatalom külső kudarcai és belső válsága.
- d. A magyar politika kiegyezési sikerei.
- e. Két központú alkotmányos monarchia.
- f. Gazdasági és tudományos fejlődés.

33. Az első világháború és magyar történelmi következményei.

- a. A nemzetközi helyzet alakulása.
- b. Az ország háborúba kényszerítése.
- c. A magyar huszárság részvétele az első világháborúban.
- d. Hősi helytállás és hadi veszteségek.
- e. A győztesek gátlástalanságai.
- f. Az 1000 éves ország szétdarabolása.
- g. A határon túli elszakított magyar nemzeti közösségek sorsa.
- h. A Wilson-féle önrendelkezési elv. Gyulafehérvári határozatok.
- i. 1919. December 9. Párizsi Kisebbségi Egyezmény Románia és a Társult Főhatalmak között. Előzmények és következmények.

34. Magyarország a két világháború között.

- a. Háborúvesztés, forradalmak, konszolidáció.
- b. Az ország megcsonkításának következményei.
- c. A Horthy-rendszer berendezkedése.
- d. Kulturális és gazdasági teljesítmények.
- e. Út keresés a nemzetegyesítés érdekében.
- f. A határon túli elszakított magyar nemzeti közösségek története Trianontól a második világháborúig.

g. 1918-1938. A Gyulafehérvári Határozatoktól a Bukaresti Kisebbségi Statútumig.

h. Az 1921. évi földreform Romániában.

i. A magyar nyelvű oktatás helyzete Erdélyben.

35. A második világháború és történelmi következményei.

a. Magyarország részvétele a háborúban.

b. Magyar huszárok a második világháborúban.

c. Az 1944. október 15-ei, háborúból való kilépési kísérlet és tanulságai.

d. Területgyarapodások és területvesztések, szovjet megszállás.

e. A háborút lezáró fegyverszüneti egyezmény és a párizsi békeszerződés.

f. A "határon túli magyarok" helyzete, emigráció.

g. Barátsági szerződések — külpolitikai kényszerpálya, szovjetizálás.

h. "Koalíciós évek", pártok és pártharcok, a személyi kultusz évei.

i. Földosztás, áttérés a tervgazdálkodásra, a jóvátétel negatív hatásai a magyar gazdaságra.

j. Államosítások, az 50-es évek gazdaságpolitikája.

k. A határon túli magyar elszakított nemzeti közösségek története a második világháborútól napjainkig.

l. Erdély: 1944-1953. Párhuzamok: közképvisellettől az önfeladásig. 1945-1996. Nemzetiségi Statútumtól az Autónia Statútumig. 1948-2000. Történelmi Magyar Egyházak jogfosztottsága.

36. Az 1956-os forradalom és szabadságharc célkitűzései és történelmi jelentősége.

a. A jóvátétel fizetés terhei.

b. A mindenre kiterjedő hatalom kártékonyága.

c. A gazdasági sikertelenségek hatása.

d. A szocialista tábor problémái.

e. A szocialista hatalom belső válsága.

f. Tüntetésből forradalom, forradalomból szabadságharc.

g. Nemzetközi bénaság és szovjet háború Magyarország ellen.

h. Az 1956-os forradalom romániai hatásai.

i. A nyugati hatalmak elfogadják a Kádár-rendszert.

j. Az 1989-es fordulathoz vezető út.

IV. Művelődéstörténet.

37. Ősi műveltségünk rétegei.

a. A magyar lovas műveltség jegyei.

b. A magyar paraszti műveltség jegyei.

c. Ünnepek, szokások, hagyományok.

d. Népdalok, népmesék, népművészet, szájhagyomány.

38. Az ősi világkép öröksége.

a. Táltos kultusz: gyógyító és tudós emberek, vezérek.

b. Turul monda, Csodaszarvas monda.

c. Mondai hagyományból történelmi szereplők.

d. A régi világkép és a kereszténység egyeztetése.

e. Szűz Mária mint Nagyboldogasszony.

f. A szentek névünnepei és a magyar naptár eseményei.

39. Jelek, jelképek, jelentések.

a. Az uráli, Ibrit-parti sziklarajzok vizsgálata írástörténeti eszközökkel.

b. Termékenységi szimbólumaink az Urál–hegység és a Sárga–folyó (Huang-ho) között.

- c. Óvó, rontás elhárító jelek és cselekvések.
- d. Jelképek használati eszközökön, tárgyakon.
- e. Hímzett, festett és faragott virágok jelentései.
- f. A koronázási jelvények szimbolikája.

40. *Nyelvünk, írásunk ősisége.*

- a. A Kaukázuson túli és a folyamközi (mezopotámiai) nyelvi és írástörténeti párhuzamok.
- b. A 'Huang-fan' és az ordoszi hun aranykorona. Legrégebbi ismert népvünk.
- c. A magyar (rovás)írás emlékei.
- d. A magyar jogi és irodalmi írásbeliség rovásírási korszaka.
- e. A rovásírás szerepe a tiltástól az elfogadásig.
- f. A magyar analfabetizmus a rovásírással élő relativitása.

41. *Zenénk ősi rétegei.*

- a. A magyar énekes népzene rétegei, stílusai.
- b. A magyar énekes népzene keleti, törökös jellege.
- c. A magyar ötfokúság és a magyar népzene.
- d. A magyar népdalok ritmikája, dallam- és szövegösszefüggései.
- e. A magyar népi hangszerek és eredetük.
- f. A rézfúvós hangszerek kialakulása és szerepük a hadtörténetben.

42. *Ósvallási örökség és keresztény hitvilág.*

- a. A Kaukázusból hozott vallások (katolicizmus, monofizitizmus) és a keleti kereszténység.
- b. A Kazár Birodalom-béli zsidó vallási hatás.
- c. A Nap-kultusz és a csillaghit maradványai.
- d. A Mária ünnepek ósvallási összefüggései.
- e. A szakrális vezető kiválasztása.
- f. Az ünneplési szokások és szertartások.
- g. Babonaság és boszorkányság.
- h. Ördög és angyal.

43. *A Szent (Megszentelt!) Korona, mint szimbólum együttes.*

- a. A pántos korona keleti jellege.
- b. A pántos korona mint uralmi jelkép.
- c. A független földi hatalom jelképe.
- d. A zománcképi szereplők jelentései.
- e. A párta formáinak jelentései.
- f. A kereszt jelentősége.

44. *A Szent Korona-eszme.*

- a. A Szent Korona jogi tana.
- b. A Szent Korona-eszme Szent István Intelmeiben.
- c. A Szent Korona a Magyarok Országának tulajdonosa.
- d. A Szent Korona teste és tagjai.
- e. A király és a magyar nemzet viszonya a Szent Koronához.
- f. A Szent Korona koronázó szerepe.
- g. A Szent Korona magyar nemzetet megőrző szerepe.

45. *A magyar címer és a nemzeti színek.*

- a. A magyar címer tagozódása.
- b. A sávok jelentése.
- c. A kettős kereszt jelentése.

- d. A hármass halom jelentése.
- e. A korona, a címer koronája.
- f. A kis és a nagy magyar címer.
- g. Zászlók és lobogók.
- h. A nemzeti színek kialakulása.
- i. A nemzeti színek jelképei.

46. Magyar állami és közösségi jelképek.

- a. Turul, Csodaszarvas, holló, pelikán stb.
- b. Liliom, árvalányhaj, tulipán, alma stb.
- c. Lándzsa, kard, íj stb.
- d. A koronázási jelvények jelképei.
- e. A magyar címer és a nemzeti zászló, mint jelkép.
- f. A királyok pénzein szereplő jelképek.

V. Műveltségünk keleti és nyugati kapcsolatai.

47. Nyelvünk keleti kapcsolatai.

- a. Uráli, altaji, török és egyéb rokonságok.
- b. Az írástörténet keleti párhuzamai.
- c. Szkíták, hunok és avarok nyelve.
- d. Jászok, szarmaták, gepidák nyelve.
- e. Kazárok, besenyők, kunok nyelve.
- f. Kabarok, székelyek, palócok nyelve.
- g. Nyelvünk "nyugati" kapcsolatai, avagy a magyar–kelta (nyelvi) rokonság elmélete.

48. Népmeséink keleti kapcsolatai.

- a. Az égig érő fa történetei.
- b. A legkisebb fiú királyságai.
- c. Fanyűvő óriások és varázsló törpék.
- d. Táltos paripák és egyéb segítők.
- e. Kacsalábon forgó paloták.
- f. A székely és a kínai népmesék párhuzama.

49. Népzeneink keleti párhuzamai.

- a. Az ötfokúság keleti párhuzamai.
- b. Keleti típusú hangszerek.
- c. A hunok zenei emlékei.
- d. Az avarok zenei emlékei.
- e. Az elő-magyarok zenei emlékei.
- f. Honfoglalók sípjai.
- g. A régi hit nyomai a népdalokban.

50. Kettős műveltséget egyesítő sajátos mythológiánk és annak keleti és keresztény párhuzamai.

- a. Népművészetünk és annak szakrális jellege.
 - a növényábrázolás elsődlegessége,
 - lélekelemek ábrázolása,
 - a magyarság 'szent' állatai (szarvas, turul, oroszlán).
- b. A magyar mythológia két ősi párhuzama:
 - a sámánhit Belső-Ázsiából,
 - a zoroaszteri (táltos) vallás Közép-Ázsiából (lóáldozattal).
- c. A magyar mythológia keresztény párhuzama:
 - szumér örökség: a Napba Öltözött Asszony,

- boldogasszony ünnepek,
- keresztény balladák ősi összetevői,
- a szentek névünnepeihez kapcsolt ősi hitek.

51. A magyar konyha keleti öröksége.

- a. Keleti főzési hagyományok
- b. Keleti fűszerek használata.
- c. Változatosság és gazdagság.
- d. A könnyű lovasság ételmei felszerelése.
- e. A fejedelmi konyha edényei.
- f. Az étkezés szertartásai.
- g. Az ételek mint jelképek

52. Bizánci és római hatások.

- a. Kaukázusi hatás a Bizánci Birodalomra, a pártus Arsakidától a Makedón dinasztiaáig.
- b. Bizánci kapcsolatok a hunok és az avarok óta.
- c. Az Árpád-ház és Bizánc kapcsolata.
- d. A bizánci kereszténység hatása.
- e. Római lovagok és templomok.
- f. A latin szertartás és nyelv elterjesztése.
- g. Rómához pártolás az egyházszakadással.
- h. Magyarország a kereszténység és a pápaság védőbástyája.

53. A magyar lovasság és a kereszties hadjáratok.

- a. A magyar lovasság, mint a nyugat mintaadója.
- b. A Szentföld felszabadításának eredeti magyar ötlete.
- c. Magyar kereszties hadjáratok
- d. Részvétel a kereszties hadjáratokban.

54. A magyar reneszánsz (megújulás).

- a. Vitéz János és Janus Pannonius.
- b. Mátyás király a magyar múlt megújítója.
- c. Mátyás könyvtára és Corvinái.
- d. A magyar reneszánsz épületei (a 16–17. századi magyar és erdélyi reneszánsz. kiteljesedése és virágzása, az erdélyi reneszánszománcos reneszánsz).
- e. A magyar reneszánsz egyéb alkotásai.

55. A vallási türelem törvénye Erdélyben.

- a. Erdély a török korban.
- b. Bethlen Gábor és a vallási türelem.
- c. A többnemzetiségű és többvallású Erdély.

56. Magyar viselet és tánc (nemesi, városi, paraszti életmód, anyagi kultúra, szórakozás, viselet, tánc és erkölcs).

- a. Főúri, polgári és paraszti lakás- és anyagi kultúra.
- b. Városi utcakép, városi házak és lakásbelső.
- c. A nemesség, a polgárság és a jobbágyság demográfiai sajátosságai, a család szerkezete. A születés, gyermek, halál, házassági szokások.
- d. Főúri, polgári és paraszti étkezési kultúra, italozási szokások, borkultúra.
- e. A magyar viselet kialakulása a 16–17. században, a főúri viselet gyönyörű darabjai; a díszmagyar, a magyar viselet típusai, ruhadarabjai.
- f. Öltözködés és divat, mint társadalmi ösztönző erő.
- g. Szórakozás tánc, városi, paraszti közertkölc.
- h. A magyar humor.
- i. A népviselet gazdagsága.

- j. A népviseleti tájegységek.
- k. A magyar viselet típusai, ruhadarabjai.
- l. A magyar tánc ősi elemei; a páros tánc, a hajdútánc. A nyugati táncok.
- m. A magyar tánc tájegységek szerint.
- n. A magyar csárdás, mint divattánc, a magyar verbunkos.

VI. Összefoglaló áttekintés a történettudományban.

- a. Történelmi kronológia. (időrend).
- b. Őstörténetünk. (korai történetünk).
- c. A magyar nemzet múltja.

VII. Összefoglaló áttekintés a művelődéstörténetben.

- a. A történelmi magyar alkotmány.
- b. A történelemtanítás helye a magyar oktatásban.
- c. A magyar oktatásügy története 1920 előtt és után.
- d. A magyarországi kulturális egyesületek vázlatos története.
- e. A Kolozsvári Magyar Egyetem sorsa 1918 után.
- f. A magyar nemzeti közösségek helyzete.

VIII. Módszertani tanulságok.

- a. A történelemoktatás módszertana.
- b. Az őstörténetkutatás módszertana.
- c. A történelemkutatás módszertana.

IX. Tartalmi következtetések.

- a. A magyar jelen és jövő a Kárpát-medencében.
- b. Autonómia (önigazgatás), regionalizmus (övezetek), integráció (egyesülés).
- c. Alkotmányosság és nemzethez kötődés.
- d. Teljes és tényleges egyenlőség — európai integráció.

X. Jelenünk.

- 57. *Sorsunk, hivatásunk.*
- 58. *Évköri, nemzeti és családi ünnepeink.*
- 59. *Neveink, névadásunk, példaképeink.*
- 60. *Nagy- és főembereink, sportoló mintaképeink.*
- 61. *Lelkületünk, lelki egészségünk.*
- 62. *Testi megjelenésünk, testi egészségünk, nemzeti sportjaink és játékaink.*
- 63. *Műveltségünk, művelődési és mulatási, szórakozási szokásaink.*

XI. Jövönk.

- 64. *Jövőképünk.*
- 65. *Emberségünk megőrzése.*

XII. Tudományunk.

- 66. *Embertudomány.*
- 67. *Természet- és társadalomtudomány.*
- 68. *Emberiségtudomány.*
- 69. *Környezetünk megóvása.*
- 70. *Tudományunk növekedése.*

71. Technikánk kiterjesztése.

XIII. Művészetünk.

72. Irodalom.

73. Színházművészet.

74. Mozgóképkultúra.

75. Képzőművészet.

76. Zeneművészet.

77. Táncművészet.

XIV. Vallásunk.

78. Összehasonlító-vallástudomány és vallásfilozófia.

79. Magyar vallástörténet.

XV. Országok, övezetek, tájak története, élete, jellegzetességei.